

A környezeti finomporkoncentráció és annak napi tér-időbeli egyenlőtlen eloszlásának globális elemzése

The Lancet Planetary Health, Published: March, 2023 ;

DOI: [https://doi.org/10.1016/S2542-5196\(23\)00008-6](https://doi.org/10.1016/S2542-5196(23)00008-6)

Kulcsszavak: globális egészségügy, környezetegészségügy, népegészségügy, légszennyezés, finomporkoncentráció, Egészségügyi Világszervezet, nemzetközi

Forrás Internet-helye:

[https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196\(23\)00008-6/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196(23)00008-6/fulltext)

Prof. Dr. Yuming Guo (Monash University, Melbourne) és mt. a mérési értékek és számítógépes modellek alapján vizsgálták a 2000 és 2019 közötti finomporkoncentrációt. Az adatok 65 ország 5.446 mérőállomásától származnak. A számítógépes modell a szálló por világméretű mozgásának leképezése során figyelembe vette az időjárás, a klíma, a földhasználat és a földrajzi adottságok adatait. A számítások szerint a PM_{2,5}-ös finompor koncentrációja 2000 és 2019 között világviszonylatban légköbméterenként 32,8 mikrogramm volt.

Az **Egészségügyi Világszervezet** adatai szerint világviszonylatban évente hétmillió ember hal meg idő előtt a légszennyezés következtében. Az **Európai Környezetvédelmi Ügynökség (European Environment Agency – EEA)** szerint 2020-ban csak az Európai Unióban 240.000 ember halt meg idő előtt a levegő szálló porral való környezeti megterheltsége miatt.

Az értékek Kelet-Ázsiában (50), Dél-Ázsiában (37,2) és Észak-Afrikában (30,1) a legmagasabbak, Ausztráliában és Új-Zélandon (8,5), Óceániában (12,6) és Dél-Amerikában (15,6) a legalacsonyabbak. Az Egészségügyi Világszervezet által ajánlott légköbméterenként 15 mikrogramm napi maximális értéket egyébként világviszonylatban az összes nap több mint 70%-án, Kelet- és Dél-Ázsiában az összes nap több mint 90%-án túllépik.

Az elemzés szerint a szálló porral való megterhelés Európában, valamint Észak-Amerika és Afrika egyes régióiban csökkent. 2000-ben Európában az összes nap szűk 60%-án, 2019-ben már csak az összes nap 19%-án lépték túl az ajánlott napi maximális értéket. Észak-Európában az értékek jóval alacsonyabbak, mint a kontinens többi részén.

Prof Yuming Guo, Climate, Air Quality Research Unit, School of Public Health and Preventive Medicine, Monash University, Melbourne, VIC 3004, Australia

yuming.guo@monash.edu

[Lásd még: *Két nemzetközi tanulmány a finomporkoncentráció következményeiről, 2022. 2. sz.; Az Egészségügyi Világszervezet aktualizálta a levegőminőség adatbázisát – WHO Air quality Database 2022., 2022. 10. sz.*]